

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра медико-біологічних основ спорту та фізкультурно-спортивної реабілітації

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОТЕРАПІЯ СПОРТСМЕНІВ ТА ІНВАЛІДІВ

Спеціальність: А7 Фізична культура і спорт

Освітньо-професійна програма: Фізкультурно-спортивне відновлення

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Розробник

Завідувач кафедри розробника

Завідувач кафедри спеціальності

Гарант освітньої програми

Декан ФФВіС

Начальник НМВ

Тіхоміров А. І.

Гетманцев С. В.

Гетманцев С. В.

Гетманцев С. В.

Вербицький В. А.

Постикіна Є. Г.

Миколаїв – 2025 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Психотерапія спортсменів та інвалідів	
Галузь знань	А Освіта	
Спеціальність	А7 Фізична культура і спорт	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Фізкультурно-спортивне відновлення	
Рівень вищої освіти	Магістерський	
Статус дисципліни	Вибіркова	
Курс навчання	5	
Навчальний рік	2025-2026	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	10	-
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4,5 кредитів / 135 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	16	-
	32	
	87	
Відсоток аудиторного навантаження	36%	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	-	
Форма підсумкового контролю	залік	

1. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета вивчення дисципліни: оволодіння знаннями щодо психологічної реабілітації осіб з психосоматичними та психічними захворюваннями, осіб з девіантними формами поведінки, особливо залежних від наркотичних, хімічних, медикаментозних засобів та алкоголю, осіб в екстремальних ситуаціях та кризових станах.

Завдання дисципліни:

- вивчення знань про цілі та методи реабілітаційної та соціотерапевтичної роботи з особами, що страждають психологічними порушеннями і знайомство з відповідними поняттями;
- знання про психотерапевтичний підхід при кризових станах, при суїцидах і про причини суїцидальної поведінки, про профілактику і наступне спостереження працівниками психологічних і соціальних служб за особами, що пережили суїцидальний кризис;
- формування знань про зловживання і залежність від психотропних речовин (хвороби залежності), про умови їхнього виникнення, поширеності і наслідках; мети і форми лікування, можливості запобігання;
- інформація про основні положення психотерапії, прогнози, проблеми діагностики і хворобливі наслідки зловживання психотропними препаратами; знань про дію наркотиків, клінічних наслідках зловживання наркотичними речовинами і про підходи до психотерапевтичної роботи.
- ознайомлення з технікою психотерапії при кризових ситуаціях; знання першої допомоги в класичних невідкладних випадках; знань про проблеми реабілітації і соціальної адаптації людей, що побували в екстремальних ситуаціях та ін.
- сприяння розвитку у студентів умінь застосовувати отримані знання при організації власної поведінки;
- оволодіння теоретичними уявленнями про психологічні відмінності людей.

Розроблена програма відповідає освітній програмі та орієнтована на **формування компетентностей:**

Інтегральна компетентність (ІК)	ІК	Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фізичної культури і спорту.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 3	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
	ЗК 4	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК 11	Здатність використовувати міждисциплінарні підходи для розробки тренувальних програм, підтримки психологічного стану спортсменів і моніторингу фізичного розвитку

Передумови вивчення дисципліни: засвоєння дисциплін «Психологія стресових ситуацій».

В результаті вивчення дисципліни здобувач:

має знати:

- предмет і методологію дисципліни, місце дисципліни серед інших наук, структуру психотерапії;
- основні поняття психотерапії;
- теоретичні моделі посттравматичних стресових розладів, види, рівні реакцій на травматичну ситуацію;
- принципи та підходи, на яких мають ґрунтуватись психологічна діагностика, консультування, психологічна допомога і корекція осіб, що пережили кризові та екстремальні ситуації;
- сутність основних психолого-терапевтичних проблем, з якими зіткається психолог у роботі з особами, що пережили кризові або екстремальні ситуації та шляхи їх розв'язання.

має вміти:

- здійснювати первинну психологічну діагностику в осіб після впливу екстремальних умов;
- встановлювати емпатичний і довірчий контакт, здійснювати підтримку інших людей;
- застосовувати психологічні знання в професійній роботі;
- орієнтуватись в спектрі проблем, що виникають внаслідок хвороби, інвалідності;
- обстежувати та надавати психологічні консультації особам, що пережили кризові або екстремальні ситуації.

Відповідно до освітньої програми очікувані **програмні результати навчання** включають вміння:

ПРН 1	Аналізувати особливості, протиріччя та перспективи розвитку сучасної сфери фізичної культури і спорту, критично осмислювати проблеми у галузі та на межі галузей знань.
ПРН 11	Науково-методична підтримка професійних спортсменів і тренерів, надання рекомендацій щодо вдосконалення тренувальних процесів і відновлення.

2. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

№	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостій на робота
1	Тема 1. Предмет, задачі і методи психологічної реабілітації спортсменів та інвалідів		2	8
2	Тема 2. Загальні питання реабілітації, її види, етапи, технології.	2	4	8
3	Тема 3. Теоретичні питання реабілітаційної психології.	2	2	8
4	Тема 4. Хвороби залежності та реабілітаційні психологічні технології.	2	4	8
5	Тема 5. Стадії реабілітаційного процесу.		2	8
6	Тема 6. Загальні положення про психологічну реабілітацію осіб, що пережили травматичний досвід.		4	8
7	Тема 7. Кризові стани і психологічна допомога при них. Афективні розлади.	2	4	8
8	Тема 8. Реабілітаційна психологічна допомога при психічних розладах. Сексуальні проблеми і розлади. Проблеми похилого віку.	2	2	8
9	Тема 9. Реабілітаційна психологічна допомога при психосоматичних захворюваннях.	2	4	8
10	Тема 10. Реабілітаційна психологічна допомога при онкозахворюваннях.	2	2	8
11	Тема 11. Психологічна реабілітація людей з неврозами, депресіями, синдромом мігрантів	2	2	7
	Всього за курсом	16	32	87

3. Зміст навчальної дисципліни

3.1. План лекцій

№	Тема заняття / план	Кількість годин
1.	Тема 2. Загальні питання реабілітації, її види, етапи, технології. 1. Історія виникнення та розвитку реабілітації, 2. Закон про реабілітацію інвалідів в Україні (2005), 3. Теоретичні аспекти реабілітології як науки та сфери практичної діяльності, 4. Сучасні аспекти реабілітації, 5. Види реабілітації, рівні реабілітації, фази, варіанти, етапи реабілітації.	2
2.	Тема 3. Теоретичні питання реабілітаційної психології. 1. Реабілітаційна психологія, її визначення місце в системі реабілітації та психологічних дисциплін. 2. Психотерапевтичне втручання або психотерапевтична інтервенція, їхня характеристика. 3. Методи, функції, показання до застосування окремих методик психологічного консультування, психокорекції та психотерапії. 4. Психологічні аспекти реабілітаційного потенціалу психолога-психотерапевта.	2
3.	Тема 4. Хвороби залежності та реабілітаційні психологічні технології. 1. Сутність і причини хвороб залежності. 2. Визначення понять: наркоманія, залежність, зловживання. 3. Види (класи) психотропних субстанцій. 4. Умови виникнення залежності. 5. Психотерапія алкогольної та наркотичної залежності.	2
4.	Тема 7. Кризові стани і психологічна допомога при них. Афективні розлади. 1. Психотерапевтичний супровід суїцидентів. 2. Структура мотивів суїцидального поведіння. 3. Психолог, психотерапевт. Процес консультування. 4. Соціотерапія і заходи для створення психотерапевтичного середовища.	2
5.	Тема 8. Реабілітаційна психологічна допомога при психічних розладах. 1. Сутність і мета реабілітаційної психологічної допомоги при психічних розладах. 2. Етапи та принципи реабілітації (оцінка → план → втручання → контроль). 3. Методи допомоги: психоосвіта, психотерапія, тренінг навичок. 4. Кризові стани і безпека: суїцидальний ризик, загострення, план дій. 5. Реінтеграція та супровід: соціальне функціонування, сім'я, профілактика рецидиву.	2
6.	Тема 9. Реабілітаційна психологічна допомога при психосоматичних захворюваннях. 1. Аспекти розвитку психосоматичних розладів. 2. Характеристика психологічних факторів, виникнення психосоматичних захворювань та їх психологічні прояви. 3. Психотерапевтичні методики : аутогенне тренування, тілесно – орієнтована психотерапія, навіювання.	2
7.	Тема 10. Реабілітаційна психологічна допомога при онкозахворюваннях. 1. Онкологічні захворювання, теорії їх виникнення і розвитку. 2. Психологічний аспект реабілітації онкохворих: реабілітаційний потенціал та прогноз. 3. Основні методи психотерапії, що застосовуються у онкохворих.	2
8.	Тема 11. Реабілітаційна психологічна допомога при неврозах. 1. Основні види неврозів.	2

	2. Теоретичне обґрунтування виникнення та розвитку невротичних станів. 3. Прояви істеричного, неврастенічного та обсесивно-копульсивного неврозів. 4. Неврастенічний та обсесивно-копульсивний невроз, їх лікування: гештальт терапія, короткострокова психотерапія, психодрама, нейролінгвістичне програмування, тілесно-орієнтована психотерапія.	
9.	Всього за курсом	16

3.2. План практичних (семінарських) занять

№	Тема заняття / план	Кількість годин
1.	Тема 1. Загальні питання реабілітації, її види, етапи, технології. 1. Історія виникнення та розвитку реабілітації, 2. Закон про реабілітацію інвалідів в Україні (2005), 3. Теоретичні аспекти реабілітології як науки та сфери практичної діяльності, 4. Сучасні аспекти реабілітації, 5. Види реабілітації, рівні реабілітації, фази, варіанти, етапи реабілітації.	4
2.	Тема 2. Теоретичні питання реабілітаційної психології. 1. Реабілітаційна психологія, її визначення місце в системі реабілітації та психологічних дисциплін. 2. Психотерапевтичне втручання або психотерапевтична інтервенція, їхня характеристика. 3. Методи, функції, показання до застосування окремих методик психологічного консультування, психокорекції та психотерапії. 4. Психологічні аспекти реабілітаційного потенціалу психолога-психотерапевта.	4
3.	Тема 3. Хвороби залежності та реабілітаційні психологічні технології. 1. Сутність і причини хвороб залежності. 2. Визначення понять: наркоманія, залежність, зловживання. 3. Види (класи) психотропних субстанцій. 4. Умови виникнення залежності. 5. Психотерапія алкогольної та наркотичної залежності.	4
4.	Тема 4. Кризові стани і психологічна допомога при них. Афективні розлади. 1. Психотерапевтичний супровід суїцидентів. 2. Структура мотивів суїцидального поведіння. 3. Психолог, психотерапевт. Процес консультування. 4. Соціотерапія і заходи для створення психотерапевтичного середовища.	4
5.	Тема 5. Реабілітація та психологічна і соціальна допомога особам, що побували в екстремальних ситуаціях. 1. Семантичний та феноменологічний аналіз поняття «екстрена психологічна допомога». 2. Особливості підготовки психолога МНС до виїзду в зону надзвичайної ситуації. 3. Особливості роботи психолога МНС в зоні надзвичайної ситуації. 4. «Валіза психолога». 5. Основні засоби психологічної підтримки потерпілого в умовах надзвичайної ситуації. 6. Основні правила поведінки психолога МНС з родичами загиблих. 7. Загальні принципи надання психологічної підтримки населенню, постраждалому внаслідок надзвичайних ситуацій (за визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я).	4

6.	Тема 7. Реабілітаційна психологічна допомога при психосоматичних захворюваннях. 1. Аспекти розвитку психосоматичних розладів. 2. Характеристика психологічних факторів, виникнення психосоматичних захворювань та їх психологічні прояви. 3. Психотерапевтичні методики: аутогенне тренування, тілесно – орієнтована психотерапія, навіювання.	4
7.	Тема 8. Реабілітаційна психологічна допомога при онкозахворюваннях. 1. Онкологічні захворювання, теорії їх виникнення і розвитку. 2. Психологічний аспект реабілітації онкохворих: реабілітаційний потенціал та прогноз. 3. Основні методи психотерапії, що застосовуються у онкохворих.	4
8.	Тема 9. Реабілітаційна психологічна допомога при неврозах. 1. Основні види неврозів. 2. Теоретичне обґрунтування виникнення та розвитку невротичних станів. 3. Прояви істеричного, неврастенічного та obsесивно – компульсивного неврозів. 4. Неврастенічний та obsесивно – компульсивний неврози, їх лікування: гештальт терапія, короткострокова психотерапія, психодрама, нейролінгвістичне програмування, тілесно-орієнтована психотерапія.	4
9.	Всього за курсом	32

Семінарське заняття передбачає доповідь студентів за зазначеними питаннями, та обговорення їх у групі.

3.3. Завдання для самостійної роботи

Підготувати реферат на одну із запропонованих тем.

Обсяг реферативної роботи має складати – 10-15 сторінок. До загального обсягу роботи не входять додатки, глосарій, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів підлягають суцільній нумерації. Робота має бути акуратно написана від руки або надрукована з дотриманням стилістичних і граматичних норм. У тексті обов'язково повинні бути посилання на літературу та інші джерела, що використовувалися при підготовці реферату.

Текст реферативної роботи викладається державною мовою на стандартних аркушах формату А-4(210 x 297).

Робота друкується шрифтом Times New Roman, 14 кеглем; вирівнювання – «За шириною»; міжрядковий інтервал «Полуторний» (1,5 Lines); абзацний відступ – п'ять знаків (1,25 см); верхнє і нижнє поле – 2 см., лівє – 3 см, правє – 1 см. Абзацний відступ має бути однаковим у всьому тексті і дорівнювати п'яти знакам (1,25 см).

Скорочення слів та словосполучень мають відповідати чинним стандартам з бібліотечної та видавничої справи.

Розділи та підрозділи мають містити заголовки, які належить точно відтворювати у змісті. Заголовки розділів, як правило, розміщують посередині рядка. Назви розділів друкують великими літерами без розділових знаків у кінці, без підкреслень. Заголовки розділів слід починати з належного відступу.

Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Переніс слів у заголовках розділів слід уникати. Відстань між заголовком і подальшим чи попереднім текстом, при друкованому виготовленні письмової роботи, повинна становити не менше двох рядків.

Нумерація сторінок має бути наскрізною. Порядковий номер сторінки позначають арабською цифрою і проставляють у правому верхньому куті сторінки. Титульний аркуш

включається до загальної нумерації сторінок письмової роботи, але номер сторінки на титульному аркуші не проставляють. Розділи слід нумерувати також арабськими цифрами.

При використанні літературних джерел в тексті письмової роботи можуть бути два варіанти посилань на них. Перший – це посторінкові посилання (виноски): коли на сторінці цитується джерело, то внизу цієї сторінки під основним текстом наводиться бібліографічний опис літературного джерела і вказується сторінка. Другий – коли в разі посилання на літературне джерело у круглих дужках вказується прізвище та ініціали автора та рік видання публікації, (Скворцов В.А., 2024).

Ілюстративний матеріал – малюнки, графіки, схеми тощо слід розміщувати безпосередньо після першого посилання на нього в тексті. Якщо графік, схема, таблиця не поміщається на сторінці, де є посилання, їх подають на наступній сторінці. На кожний ілюстративний матеріал мають бути посилання в тексті.

Перелік тем для підготовки реферату

1. Послідовність психологічних змін в організмі в різні періоди розвитку людини.
2. Функціональні та психологічні перебудови організму при старінні.
3. Особливості психологічного стану організму при депресії.
4. Психологічні аспекти адаптації організму.
5. Адаптація як процес пристосування організму до мінливих умов середовища.
6. Порушення психофізіологічного стану в процесі старіння.
7. Психофізіологічні особливості змін функціонального стану організму у похилому віці.
8. Механізми походження емоцій.
9. Психологічне обґрунтування емоційних станів.
10. Типи реагування організму в процесі довгострокової адаптації.
11. Критерії адаптації, складові психологічного резерву організму.
12. Психологічні і соціальні мотивації. Механізми формування мотивацій.
13. Фрейд про сновидіння.
14. Сутність гіпнотичного стану організму.
15. Психологічні основи уваги.
16. Сексуальні функціональні розлади.
17. Психологія вагітності і післяпологового періоду.
18. Формування емоційних станів організму.
19. Типи реагування організму в процесі довгострокової адаптації.
20. Критерії адаптації, складові психологічного резерву організму.
21. Аспекти розвитку психосоматичних розладів.
22. Теорія І.П.Павлова про основні властивості нервової системи.
23. Основні положення теорії Г.Сельє.
24. Психотерапевтичні методики: аутогенне тренування, тілесно – орієнтована психотерапія, навіювання, гіпноз.
25. Функціональне значення сну і потреба в ньому
26. Типи темпераментів та їх психологічна характеристика
27. Порівняльна психологія як частина психофізіології
28. Гештальтпсихологія.
29. Роль етології в сексології.

3.4. Забезпечення освітнього процесу

Навчально-методичний матеріал: конспекти лекцій та практичних занять.

Мережа Інтернет: доступ до сайтів університетів та інших сайтів, що необхідні для навчального процесу

Обладнання: мультимедійний проектор, комп'ютер.

Перелік питань підсумкового контролю (залік)

1. Охарактеризуйте сучасні уявлення про психосоматичні захворювання.
2. Надайте характеристику стратегії поведінки людини при стресі.
3. Надайте характеристику проєктивним методикам: тест Роршаха, Сонді, ТАТ, малюнкові проєктивні тести в психосоматичній діагностиці.
4. Поясніть роль особистісних опитувальників в психосоматичній діагностиці.
5. Надайте характеристику діагностиці психосоматичних розладів. Наведіть різновиди тестів які використовуються для виявлення різних форм психічних розладів (тривожних, депресивних та інших).
6. Опишіть розвиток поняття про внутрішню картину хвороби. Наведіть типи емоційного відношення хворих до своєї хвороби.
7. Надайте характеристику особливостям психосоматичних розладів і методів психотерапії у дитячому віці.
8. Надайте характеристику картині особистості при цукровому діабеті. Наведіть види і методики психотерапії, що використовуються в роботі з цими пацієнтами.
9. Надайте характеристику картині особистості при atopічному нейродерміті. Наведіть приклади застосування позитивної психотерапії.
10. Надайте характеристику особливостям особистості та психотерапії при психосоматичних розладах шлунково-кишкового тракту.
11. Надайте характеристику психосоматичним захворюванням, пов'язаним із репродуктивною функцією жінки. Опишіть особливості психотерапії.
12. Картина особистості і психотерапія функціональних сексуальних порушень.
13. Психосоматичні аспекти депресивних розладів (соматизовані, соматоформні та масковані депресії). Наведіть приклади сучасних методів діагностики.
14. Надайте характеристику картині особистості та особливостям психотерапевтичної роботи у пацієнтів с депресивними розладами.
15. Розкрийте поняття «больовий синдром», опишіть види реагування особистості хворих. Наведіть приклади сучасних методів психотерапії.
16. Опишіть особливості психотерапії психосоматичних порушень при онкологічних захворюваннях.
17. Особливості надання психологічної допомоги людині, яка перебуває у передсуїцидальному стані.
18. Загальнотеоретичні передумови аналізу проблеми суїцидальної поведінки в контексті основних наук про людину.
19. Фактори суїцидальної небезпеки. Індикатори суїцидального ризику
20. Допомога потенційному суїциденту
21. Причини та приводи суїцидальної поведінки персоналу МНС України
22. Основні групи факторів, що сприяють виникненню аутодеструктивної поведінки серед персоналу МНС України
23. Основні фази в динаміці передсуїцидальної поведінки людини
24. Психологічні характеристики потенційного суїцидента
25. Медико-психологічна структура надання допомоги після суїцидальної спроби
26. Візуальна діагностика людини, яка знаходиться в передсуїцидальному стані
27. Особливості проведення бесіди з людиною, яка знаходиться в передсуїцидальному стані
28. Особливості надання психологічної допомоги людині, яка перебуває в алкогольному стані
29. Вплив алкоголю на організм людини.
30. Психологічні особливості людини, яка вживає алкоголь.
31. Особливості надання психологічної допомоги людям, що перебувають у алкогольний залежності
32. Специфічні поведінкові та психологічні прояви алкоголізму
33. Особистісні зміни при алкоголізмі
34. Позиція людини, у структурі особи якої переважає алкогольна залежність
35. Візуальна діагностика людини що знаходиться в стані алкогольного сп'яніння

36. Особливості надання психологічної допомоги людині, яка перебуває у наркотичному стані
37. Класифікація та основні групи наркотичних речовин.
38. Основні фактори наркотичної залежності.
39. Основні критерії та стадії формування наркотичної залежності.
40. Психологічна допомога наркозалежному.
41. Мотиви вживання алкоголю та наркотичних речовин серед неповнолітніх
42. Класифікація неповнолітніх токсикоманів у залежності від вигляду токсичної речовини та способу її вживання
43. Психологічні типи наркоманів
44. Візуальна діагностика людини, що знаходиться в стані наркотичного сп'яніння
45. Попередження та подолання психологічних наслідків надзвичайних ситуацій
46. Екстрена психологічна допомога постраждалим в умовах надзвичайної ситуації
47. Семантичний та феноменологічний аналіз поняття «екстрена психологічна допомога»
48. «Валіза психолога»
49. Основні засоби психологічної підтримки потерпілого в умовах надзвичайної ситуації
50. Основні правила поведінки психолога МНС з родичами загиблих
51. Загальні принципи надання психологічної підтримки населенню, постраждалому внаслідок надзвичайних ситуацій (за визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я)
52. Рекомендації психологу МНС з усунення стану втоми
53. Особливості надання екстреної психологічної допомоги при маренні та галюцинаціях
54. Особливості надання екстреної психологічної допомоги при нервовому тремті
55. Особливості надання екстреної психологічної допомоги при плачу
56. Особливості надання екстреної психологічної допомоги при апатії.
57. Особливості надання екстреної психологічної допомоги при руховому збудженні.
58. Особливості надання екстреної психологічної допомоги при агресії.
59. Візуальна діагностика агресивних намірів особистості.
60. Особливості надання екстреної психологічної допомоги при істерії.

Приклад залікового білету:

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Освітньо-кваліфікаційний рівень – магістр

Галузь знань: А Освіта

Спеціальність: А7 Фізична культура і спорт

Навчальна дисципліна – **ПСИХОТЕРАПІЯ СПОРТСМЕНІВ ТА ІНВАЛІДІВ**

Заліковий білет № 0

1. Надайте характеристику картині особистості та особливостям психотерапевтичної роботи у пацієнтів з депресивними розладами.
2. Опишіть особливості психотерапії психосоматичних порушень при онкологічних захворюваннях.

Затверджено на засіданні кафедри медико-біологічних основ спорту та фізичної реабілітації № ____ від _____

Завідувач кафедри

Екзаменатор

Гетманцев С.В.

Тіхоміров А.І.

За повну розгорнуту відповідь на кожне з питань студент отримує 15 балів:

11-15 балів: глибоке засвоєння програмного матеріалу; повна відповідь на питання;

7-10 балів: повне засвоєння програмного матеріалу і вміння орієнтуватися в новому; змістовні відповіді на запитання;

4-6 балів: часткове, неповне висвітлення змісту питання; неточність при відповіді; є розуміння основних положень матеріалу.

0-3 бали: за не опанування значної частини програмного матеріалу; незнання теорії основних питань і термінів;

Максимальна кількість балів за залік становить 30 балів.

4. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

5.1. Система оцінювання роботи студентів

Контроль рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється шляхом перевірки знань студентів на заліку згідно розкладу сесії.

У відповідності до положення про систему рейтингової оцінки знань студентів при вивченні дисципліни «Психотерапія спортсменів, хворих та інвалідів» застосовується наступна система оцінювання роботи студентів.

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1	Семінарські заняття (практичні заняття): 16 занять по 3 балів	16 x 3 = 52	Протягом семестру
2	Підготовка та захист реферату	18	Протягом семестру
3	Залік	30	Заліково-екзаменаційна сесія
	Всього	100	

5.2. Критерії оцінювання

Усна відповідь на практичному занятті

3 бали	Студент має глибокі міцні і системні знання з теми, використовує наукову термінологію, вільно володіє понятійним апаратом. Має уявлення про особливості психофізіологічних процесів в тому чи іншому аспектах діяльності людини. Правильно планує свою самостійну роботу. Будує відповідь логічно, послідовно, розгорнуто, використовуючи наукову термінологію.
2 бали (добре)	Студент має міцні ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, але може допустити неточності, окремі помилки в формулюванні відповідей.
1 бал	Студент має фрагментарні знання з теми. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал.
0 (незадовільно)	Студент повністю не знає програмного матеріалу, відмовляється відповідати.

Написання та захист реферату

15-18 балів (відмінно)	Запропонована студентом робота викладена в обсязі, що вимагається, оформлена грамотно, спирається на базовий теоретичний і практичний матеріал, містить нову, нетрадиційну інформацію з даного питання і пропозиції щодо її практичного застосування.
12-15 балів (добре)	Запропонована студентом робота викладена в обсязі, що вимагається, оформлена грамотно, спирається переважно на базовий теоретичний і практичний матеріал, містить фрагменти нової, нетрадиційної інформації.

9-12 балів (добре)	Запропонована студентом робота викладена в необхідному обсязі, оформлена грамотно, включає базовий теоретичний та практичний вихід, але містить певні недоліки у висвітленні питання, яке досліджувалось.
6-9 балів (задовільно)	Робота містить базовий теоретичний та практичний матеріал, але не має практичного виходу. Виклад матеріалу неточний, присутні недоліки у висвітленні теми.
1-6 балів (задовільно)	Робота містить базовий теоретичний та практичний матеріал, але тема розкрита не повністю. Виклад матеріалу неточний, присутні недоліки у висвітленні теми. Обсяг запропонованої роботи не відповідає вимогам.
0 (незадовільно)	Робота не виконана.

5. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Гордієнко-Митрофанова І. Позитивна психотерапія: навч. посіб. з психотерапевт. практик розвитку усвідомленої стресостійкості / І. Гордієнко-Митрофанова, Д. Гоголь – Електрон. дан. – Київ : ГО «МНГ», 2022. – 221 с. : рис., табл., портр. – on-line.
2. Керівництво з надання першої психологічної допомоги. Головні редактори: Louise Vinther-Larsen (Луїза Вінтер-Ларсен) та Nana Wiedemann (Нана Відеманн). Психосоціальний центр. Копенгаген, Данія. 2018. 104 с.
3. Лист МОН України Про методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/prometodichni-rekomendaciyi-persha-psihologichna-dopomoga-algoritm-dij>
4. Методичні рекомендації щодо надання першої психологічної допомоги сім'ям з дітьми, дітям, які перебувають/перебували у зоні збройного конфлікту. URL: <https://dszn-zoda.gov.ua/node/495>
5. Пет Огден, Яніна Фішер Сенсомоторна психотерапія. Терапія наслідків психологічних травм та порушень прив'язаності: Пер. с англ. – К.: Мультиметод, 2022. – 816 с.
6. Психосоціальний стрес: прояви та техніки його подолання : рек.бібліограф. показч. / Харків. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди, наук. б-ка ; уклад. Т. І. Неудачина ; відп. ред. О. Г. Коробкіна. – Харків : ХНПУ, 2020. - 49 с.
7. Психологія стресу та стресових розладів : навч. посіб. / П86 Уклад. О. Ю. Овчаренко. – К. : Університет «Україна», 2023. – 266 с.

Додаткові:

1. Варіна, Г. Б. Розвиток саногенного потенціалу особистості, як чинника професійної стійкості майбутнього психолога: стресостійкість та тайм-менеджмент / Г. Б. Варіна // Інноваційні технології розвитку психологічних ресурсів особистості. – Херсон : Вид-во ФОП Вишемирський В.С., 2020. – С. 285-298.
2. Гордієнко-Митрофанова, І. В., & Кобзева, Ю. А. (2020). Копінгстратегія: дотримання балансу «щирості» (зайвої прямої) та «ввічливості» (зайвої чемності). Харківський осінній марафон психотехнологій (каталог психотехнологій; тези доповідей): збірник матеріалів IV міжрегіональної наук.-практ. конф. м. Харків, 23-24. ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Харків: Діса плюс.
3. Євченко, Г. О. Створення ситуації успіху та подолання сценічного хвилювання під час публічних концертних виступів / Г. О. Євченко, А. М. Мартинюк // Мистецтво в школі. Музика, образотворче мистецтво, художня культура. – 2020. – № 3. – С. 18-19.
4. Козлова, А. Мобінг і босінг у школі. Емоційне насильство на роботі / А. Козлова // Психолог. – 2020. – № 2. – С. 72-77.
5. Олійник, А. Збій павутини. Неврози в дітей, їх види та профілактика / А. Олійник // Біологія. Шкільний світ. – 2020. – № 4. – С. 54-69.

6. Козлова, А. Професійна деформація й емоційне вигорання: негативні аспекти професії вчителя / А. Козлова // Здоров'я та фізична культура. – 2020. – № 4. – С. 48-56.
7. Козлова, А. Професійні деструкції педагога. Оцінка особистісних професійних якостей / А. Козлова // Початкова освіта. – 2020. – № 6. – С. 8-21.
8. Коренева, С. Як екологічно ставитися до себе: що важливо знати педагогам / С. Коренева // Дитячий садок. Управління. – 2020. – № 3. – С. 34-41.
9. Кузнецов, М. А. Річна динаміка працездатності вчителів, схильних в різному ступені до емоційного вигорання / М. А. Кузнецов, О. В. Грицук // Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Психологія / ХНПУ ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: В. І. Євдокимов (голов. ред.) та ін.]. – Харків : ХНПУ, 2010. – Вип. 37. – С. 202-210.
10. Пицалка, О. Професійне вигорання вчителів. Як відновити сили / О. Пицалка // Початкова освіта. – 2020. – № 6. – С. 26-41.
11. Слонченко, Є. Машина часу: профілактика професійного вигорання / Є. Слонченко, В. Терпило // Психолог. – 2020. – № 6. – С. 68-72.
12. Barrett, L. F. (2020). Seven and a half lessons about the brain. Boston: Houghton Mifflin Harcourt.
13. Cesario, J., Johnson, D. J., & Eisthen, H. L. (2020). Your Brain Is Not an Onion With a Tiny Reptile Inside. *Current Directions in Psychological Science*, 29(3), 255-260. doi:10.1177/0963721420917687
14. Donahue, J. J. (2020). Fight-Flight-Freeze System. In: Zeigler-Hill, V., Shackelford, T. K. (eds). *Encyclopedia of Personality and Individual Differences*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-24612-3_751

Інформаційні ресурси

1. <https://www.olympics.com/athlete365/articles/mentally-fit/ioc-mental-health-in-elite-athletes-toolkit-x3908>
2. <https://www.paralympic.org/medical/mental-health>
3. <https://www.ncaa.org/sports/2024/2/19/mental-health-best-practices-understanding-and-supporting-student-athlete-mental-health-second-edition-question-and-answers.aspx>
4. <https://www.usopc.org/mental-health>
5. <https://acsm.org/education-resources/trending-topics-resources/mental-health/>
6. <https://issponline.org/publications/position-papers/>
7. <https://istss.org/clinical-resources/trauma-treatment/international-practice-guidelines/>
8. <https://www.apa.org/monitor/2025/07-08/guidelines-treating-ptsd-trauma>
9. https://uu.edu.ua/upload/Nauka/naukovi_vydannia/psihologija_stresy_2023_compressed.pdf
10. https://uu.edu.ua/upload/Nauka/naukovi_vydannia/ypravlynya_Olena%20Ovcharenko.pdf
11. https://tpsp-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2020/part_3/22.pdf
12. <https://phc.org.ua/news>
13. <https://library.snu.edu.ua/informatsijni-resursy-z-psyhologiyi/#content>
14. Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?».
15. Платформа [Resilience.help](https://resilience.help) – проєкт швидкої психологічної допомоги онлайн, що фокусується на стійкості та відновленні.
16. Центр громадського здоров'я (ЦГЗ) – пропонує спеціалізовані курси (наприклад, курс «Важливі навички в періоди стресу» у застосунку [BetterMe](https://betterme.com/)) та посібники для медичних працівників і цивільних.